

A Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár és különgyűjteményeinek marketing tevékenysége

EKE Szakmai nap – Veszprém

Miért kell a könyvtáraknak marketing, s ugyan mi szükség van rá? Mint ahogy azt napjainkban mindannyian tapasztaljuk a 21. század eleje szolgáltatásközpontú világ, melyben csak a kiemelkedő szaktudás és minőség lehet versenyképes. Ezért a könyvtáraknak is lépést kell tartaniuk a változásokkal s ehhez a könyvtárosok részéről a szemléletváltás is elengedhetetlen, ugyanis a „piac” kibővült, ahol egyre több a versenytárs. A gyorsan fejlődő IKT eszközök felgyorsítják az információs kultúra terjesztését, s ezzel a könyvtárak információ ellátása, szolgáltatási privilégiuma megszűnt, hiszen megjelentek a CD-k és DVD ROM-ok, a multimédia, és az Internet térhódítás, ami már sokak számára elérhető. A könyvtárhaználóknak talán elsődleges szempont az, hogy az információhoz gyorsan hozzáférjenek és az is, hogy a kapott információ megbízható legyen. Ezért a könyvtár szolgáltatásait kereslet orientáltan kell szolgáltatni és eladni, és észre kell venni, mire van szüksége az olvasónak. Mindezen tevékenységeket segíti a könyvtári marketing, ami a könyvtári szervezet egészére kiterjedő szemléletmód, filozófia, s melynek megvalósítása a könyvtár felső vezetőinek a feladata.

A felhasználók igényeinek kielégítése érdekében először is

- elemeznünk kell a piacot;
- meghatározni az eladni kívánt termékeket és szolgáltatásokat;
- megismertetni azokat a fogyasztókkal;
- kialakítani az árakat;
- megszervezni az értékesítést;
- befolyásolni a felhasználókat.

A felsoroltakkal nagyon szorosan összefügg a kommunikációs hozzáférés is – ilyenek a weblap, honlap, email – adatbázisok, ezek legyenek elérhetőek a nap 24 órájában. A marketingkommunikáció lényege: meggyőzni a tényleges és potenciális felhasználókat, hogy vásároljanak, illetve vegyék igénybe a szolgáltatásainkat. A marketingkommunikáció feladatai: a reklám és közönségkapcsolatok. A stratégiai-marketing gondolkodás pedig egy hosszú távú szemlélet, ami az olvasói igények változásaira és a „piaci környezet” figyelésére irányul s a változásokra adott válaszok kidolgozását jelenti. A figyelemfelhívás lehetséges eszközei a promóciós eszközök, anyagok, könyvtári kiadványok, hírlevelek, sajtóanyagok, reklámok, filmek, poszterek, plakátok, hirdetések, honlapok, rendezvények, elektronikus média, valamint a nyílt és ingyenes napok.

Könyvtáraink szolgáltatásmarketingje

A 2009-es év elejétől az **egyházmegyei könyvtárban** a gördülékenyebb és hatékonyabb munkavégzés és kiszolgálás érdekében külön napokra helyeztük a kuta-

tónapokat és a látogatónapokat. Mivel a hét első felében csendesebb a forgalom, ezért a kutatószolgálati napokat keddre és szerdára tettük. Kezdetben 8-16 óráig fogadtuk a kutatókat, ám amióta az épületben nyert elhelyezést a kölcsönkönyvtár, azóta a két gyűjtemény nyitva tartását és a könyvtárosok feladatait összehangoltuk. Ma már 10-18 óra között állunk olvasóink rendelkezésére, gondolva azokra is, akik munkaidejük után szeretnének kutatni, olvasni vagy kölcsönözni. Könyvtárunk, mint idegenforgalmi látványosság is nyitva áll az érdekelődők előtt. Csütörtöki és pénteki napokon van lehetőség tárlatvezetéssel egybekötött könyvtárlátogatásra a következő időpontokban: 9.00, 11.00, 13.00, 15.00. Az egyre növekvő idegenforgalom szükségessé tette – főleg csoportok estében – az összekapcsolt tárlatvezetéseket: a könyvtár(ak), a múzeum és a székesegyház megtekintése kb. 2,5 órás program a püspökség központjában. Hétfőn a nyilvánosság előtt zárva tartunk, ekkor a könyvtár takarítását végzik, a könyvtárosok pedig a dokumentumok feldolgozását. Míg a kutatószolgálat ingyenesen vehető igénybe, addig a látogatásért belépőjegyet kell venni. Negyven év után sor került a néhai könyvtárigazgató, tudós pap, Géfin Gyula hagyatékának kiválogatására, rendezésére. A hagyaték levéltári részét átadtuk az egyházmegyei levéltárunknak, ott már az anyag feldolgozása is sor került, mely különösen is hasznos a helytörténetet kutatók számára. A hagyaték könyvtári állományának feldolgozása azonban még napja-

inkban is tart. 2010-től új webes szolgáltatást vezettünk be: a Hunteka könyvtári webkatalógust. Szombathely kiemelt helyi kulturális rendezvénye a Savaria Történelmi Karnevál, mely minden évben augusztus második hetében kerül megrendezésre. Ilyenkor az egyházmegye gyűjteményei is bekapcsolódnak a rendezvény programjaiba, már csak azért is, mert múzeumunk nagytermének falait Dorffmaister-freskók díszítik, azokon többek közt Róma épületei, mitológiai alakjai láthatók. Olyankor korhű római jelmezt öltünk és meghosszabbított nyitva tartással, kedvezményes jegyárral várjuk a látogatókat mind a könyvtárban mind pedig a múzeumban. Promóciós rendezvényeink: kiállítás-megnyitók, könyvbemutatók, előadások, ingyenes tárlatvezetések vagy az országos programokhoz kapcsolódva pl. a Szakrális Művészetek Hete, a Magyar Katolikus Kultúra Napjai, a Múzeumok Éjszakája, az Ünnepi Könyvhét rendezvényein való részvétel. 2010-ben könyvgyűjtő akciót hirdettünk erdélyi gyerekek számára. A könyvek szállításáról a szombathelyi Szent György Lovagrend tagjai gondoskodtak. A régi dokumentumok digitalizálása 2011-ben kezdődött, azóta folyamatosan végezzük ezt a munkát is. A Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ valamint a szombathelyi püspökség közös összefogással 2011-ben az egyetemen egyetemi lelkészséget alapított. Könyvtárunk vállalta el a lelkészségi könyvtár állományának összegyűjtését és szállítását. Ez évben fogadtunk elő-

szőr mesterszakos könyvtáros hallgatót könyvtári gyakorlaton, aki nagy segítségünkre volt a digitalizálási munkában és az egyik raktár átrendezésében.

Termékmárking

A Szombathelyi Egyházmegye kiadója a Martinus Könyv-és Folyóirat Kiadó 2009-ben kezdte meg működését a püspökség szomszédóságában, s már a kezdetektől fogva kölcsönös együttműködéssel segítjük egymás munkáját többek közt azzal, hogy gyűjteményeinkben is áruljuk a kiadó kiadványait, termékeit. A látogatóknak lehetőségük van egyedi képeslapok, kulcstartók, hűtőmágnese, könyvjelzők stb. megvásárlására, melyeken a Szombathelyi Egyházmegye intézményei, közgyűjteményei, jeles személyiségei láthatók. Ugyancsak megvehető nálunk a kiadó minden olyan kiadványa, mely a gyűjteményeinkről szól vagy azok-

kal kapcsolatos: így például képes albumok, egyházmegyénk évente megjelenő kalendárium, valamint a Szombathelyi Egyházmegye Kincsei sorozat 1. 2. 3. füzet - utóbbiak eddig három nyelven jelentek meg. Minden látogató a belépőjegyek mellé ingyenes leporellot kap ajándékba s e mellé egy 10 %-os kedvezményre szóló bont is, amit a Martinus könyvesboltban vásárláskor válthat be. A kedvezmény fordítva is igénybe vehető, vagyis a Martinus könyvesboltban vásárlók az ott kapott bónussal a könyvtárra és a múzeumra szóló belépőjegy árából kedvezményt kapnak.

Marketing a közöngyűjteményekben

A **Herzan-könyvtár** a Szombathelyi Egyházmegye második püspökének - a

hosszú ideig Rómában élő - gróf Herzan Ferenc bíborosnak 5195 kötetes magán-könyvtára, mely nemcsak rendkívül értékes dokumentumai, hanem Piranesi 20 albumból álló rézmetszet-gyűjteménye miatt is különleges. A gyűjtemény egyedülálló értéket képvisel, mert évszázadokon keresztül érintetlenül megőrizte a barokk kor egyik európai műveltségű főpapjának magánkönyvtárát. A könyvtár nyolcvan évig megközelíthetetlen volt az érdeklődők számára a püspöki palota második emeletén. Az egyházmegye jelenlegi püspöke Dr. Veres András püspök úr valamint e sorok írója közös elszánásának eredményeként a Herzan-könyvtár megújulhatott és megnyílhatott a látogatók előtt, miután 2007/2008-ban a püspöki palotából a köteteket és az azokat befogadó bútorzatot átszállították az egyházmegyei könyvtár épületébe az ott üresen álló

- a legelső Szily püspök könyvtárának is helyet adó - a Dorffmaister freskókkal díszített terembe nyert méltó elhelyezést. Ezzel a Herzan-könyvtár megnyílhatott a turisták és kutatók előtt s ma már kiállításban is bemutatathatjuk a gyűjtemény legkülönlegesebb darabjait. 2010 óta évente egy alkalommal *Piranesi nyomában* című műhelymunkára / múzeum-pedagógiai foglalkozásra hívjuk azokat a középiskolások diákokat és egyetemi hallgatókat, akik iskolájukban a művészeti képzést magas szinten sajátítják el. A foglalkozásokon készült munkákat aztán később a diákok iskoláiban is bemutatják kiállítás keretében.

A **Szent Márton Kölesönkönyvtárban** 2008 óta antikvár könyvvásárral is várjuk az olvasókat. A duplum, hagyaték vagy

ajándékozás útján bekerült köteteket először kiválogatjuk, azután behasonlítjuk. Azokat a könyveket, melyek egyik gyűjteményünkbe sem kellenek - mert vagy már megvannak, vagy nem illenek a gyűjtőkörbe - kedvező áron eladjuk. Az épület nagyobb részében diákkollégium működik, ezért is szeretnénk méginkább, ha a jövőben egyre több kollégista iratkozna be könyvtárainkba, mivel ők mindkét könyvtár szolgáltatásait ingyen vehetik igénybe. A kölcsönkönyvtár előtti folyosón lehetőség van kiállítások rendezésére is, ahol elsősorban egy-egy elhunyt író, költő vagy egyházmegyes pap munkáját mutatjuk be. Olyankor észrevehetően megnő a kölcsönzési igény a kiállított művek iránt.

A püspöki palotában található a **Mikes-könyvtár**, amit 1927-ben gróf Mikes János püspök alakíttatott ki magának, egyrészt saját magángyűjteményéből másrészt a már meglévő püspöki könyvtár

állományának aranszínű bőrkötéses könyveiből. Ma már ez a különgyűjtemény is az egyházmegyei könyvtár felügyelete és kezelése alatt áll, ennek újrendezése, tisztítása 2011 tavaszán kezdődött el s még napjainkba is tart. Mivel a könyvtár a palota reprezentatív szárnyában található, ezért muzeális jelleggel is bír. A látogatóknak - sok más érdekesség bemutatása mellett - igazi élményt jelent a könyvtárszobában megkeresni az elrejtett titkos ajtót vagy rácsodálgozni az asztalba beépített, elrejtett kinyitható könyvtárlépcsőre. A feldolgozást, katalogizálást követően ez az állomány - előreláthatólag három év múlva - kutatható lesz, melyhez helyet majd az egyházmegyei könyvtár kutatóterme biztosít.

H. Simon Katalin

*Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár /
Szombathelyi Egyházmegyei Kincstár*

Magyar Evangélikus Bibliográfia (MEB)

<http://humanus.bibl.u-szeged.hu/humanus/meb>

EKE Szakmai nap – Veszprém

Az Evangélikus Országos Könyvtárban (EOK) készülő Magyar Evangélikus Bibliográfia (MEB) építésének munkafolyamatáról szól röviden ez a beszámoló. Már a 60-as - 70-es években elődeink tervezték az evangélikus bibliográfia létrehozását. Külön katalógusfiókban gyűjtötték hozzá a cédulákat. A mostani bibliográfia-készítést elősegítette, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház 2010-től kezdve készül a reformáció 500 éves jubileumára 2017-re, s így anyagilag is hozzájárul ehhez a munká-

hoz. Az EOK pedig, együttműködve az Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtárával (EHEK), biztosítja a szakmai munka lehetőségét.